

TERÉNNÍ CVIČENÍ Z BOTANIKY – DOBRONICE

Seznam důležitějších cévnatých rostlin v okolí tábora

Lubomír Hrouda, Tomáš Kučera

Úvod a fytogeografická charakteristika

Účelem terénního cvičení z hlediska cévnatých rostlin je seznámení se základní garniturou hercynské flóry středních výškových poloh, zabírající plošně největší část území ČR, popř. s druhovým složením hlavních biotopů těchto území.

Dobronice leží v údolí Lužnice ca 8 km S od Bechyně. Fytogeograficky náleží okolí Dobronic do oblasti **mezofytika**, zahrnující právě zmíněné střední polohy hercynské oblasti; v jejím rámci pak do fytogeografického okresu **Střední Povltaví**. Díky kaňonovitému údolí Lužnice od Tábora a poté Vltavy až k Praze je území okresu floristicky i vegetačně dosti bohaté. Zatímco víceméně plochá a geologicky uniformní okolní parovina (granodiority, metamorfované horniny) je floristicky dosti chudá, reliéf údolí umožňuje pronikání jak teplomilných, tak horských druhů. Teplomilné druhy pronikají po horních hranách údolí, kde se vyskytují skalní bezlesé výchozy, tvořené často i úživnějšími podklady (porfyryty, krystalické vápence); příkladem mohou být druhy *Festuca pallens*, *Potentilla canescens*, *Jovibarba sobolifera*, *Anthemis tinctoria*, *Dianthus carthusianorum*. Naleziště této teplomilné flóry jsou zejména skály pod hradem v Dobronicích nebo skály Nevěsta u samoty Větrov. Horské druhy pronikají dnem údolí, kde působí klimatická inverze (zvrát pásem) = jako příklady horských lesních druhů mohou být uvedeny *Aconitum variegatum*, *Rosa pendulina*, *Polygonatum verticillatum*, *Lonicera nigra*, z druhů horských luk pak např. *Cardaminopsis halleri*. Fenomen kaňonovitého údolí je pro některé druhy ekologickým optimumem, takže většina našich lokalit těchto druhů je na ně vázána; z okolí Dobronic možno uvést *Equisetum pratense* nebo *Senecio germanicus* z okruhu *S. nemorensis*.

Velkou skupinu lesních druhů zde tvoří hájové prvky (druhy listnatých lesů), které rovněž mimo vlastní údolí chybí; mezi Dobronicemi a Příběnicemi se např. vyskytují *Adoxa moschatellina*, *Galeobdolon montanum*, *Galium sylvaticum*, *Euphorbia dulcis*, *Lilium martagon*, *Lathyrus vernus*. Říční fenomén se uplatňuje řadou druhů charakteristických pro břehy nebo pobřežní porosty středních toků. Z dřevin je nápadný současný výskyt *Alnus glutinosa* a *A. incana* (která se vyskytuje jen na horních a středních tocích), z vrb převažuje *Salix fragilis* (úvalová *Salix alba* zde již původní chybí). Typickými pobřežními rostlinami středních toků jsou jinak vzácné *Carex buekii* a *Pseudolysimachion longifolium*.

Další výčet zahrnuje běžné a některé vzácnější, ale fytogeograficky významné druhy, s nimiž se zde setkáte. Seznam má sloužit pro vaši orientaci ve floristické skladbě území a pro kontrolu správného psaní latinských jmen. Tradičně “nejoblíbenějšími” skupinami jsou trávovité čeledi *Cyperaceae*, *Juncaceae* a *Poaceae*, žlutě kvetoucí složnokvěté (podčeleď *Cichorioideae*) a okoličnaté. Věnujte proto prosím těmto hojným skupinám zvýšenou pozornost.

Přehled taxonů

Lycopodiophyta

LYCOPODIACEAE

Lycopodium clavatum (plavuň vidlačka), L. annotinum (p. pučivá)

Equisetophyta

EQUISETACEAE

Equisetum arvense (přeslička rolní), E. sylvaticum L. (p. lesní), E. palustre (p. bahenní), E. pratense (p. luční)

Polypodiophyta

POLYPODIALES (více čeledí)

Cystopteris fragilis (puchýřník křehký), Phegopteris connectilis (bukovinec osladičovitý), Gymnocarpium dryopteris (bukovník kaprad'ovitý), Dryopteris filix-mas (kaprad' samec), D. carthusiana (k. osténkatá), D. dilatata (k. rozložená), Asplenium septentrionale (sleziník severní), A. trichomanes (s. červený), A. ruta-muraria (s. routička), Athyrium filix-femina (paprátka samice), Pteridium aquilinum (hasivka orličí), Polypodium vulgare (osladič obecný)

Pinophyta

PINACEAE

Abies alba (jedle bělokora), Picea abies (smrk ztepilý), Larix decidua (modřín opadavý), Pinus sylvestris (borovice lesní)

Magnoliophyta

Magnoliopsida

[pořadí čeledí podle Tachtadžjana resp. Hendrycha, nikoli tak, jak je nově přednášeno; u důležitějších čeledí, resp. čeledí, jejichž zástupce je možno ještě nalézt kvetoucí, jsou připojeny krátké charakteristiky]

ARISTOLOCHIACEAE

Asarum europaeum (kopytník evropský)

RANUNCULACEAE

P nebo K+C často neustálený počet nebo K5 C5 A∞ G ∞ [až 1] apokarpní, častá nektária, měchýřek » nažka; často jarní geofyty

Caltha palustris (blatouch bahenní), Actaea spicata (samorostlík klasnatý), Aconitum variegatum (oměj pestrý), Anemone nemorosa (sasanka hajní), Hepatica nobilis (jaterník podléška), Ranunculus flammula (pryskyřník plamének), R. bulbosus (p. hlíznatý), R. repens (p. plazivý), R. acris (p. prudký), Ficaria bulbifera (orsej jarní)

PAPAVERACEAE

* K2 prchavý, C2+2, A ∞ G ∞ -2 parakarpní, tobolka; mléčnice

Chelidonium majus (vlastovičník větší), Papaver rhoeas (mák vlčí), P. dubium (m. pochybný)

FUMARIACEAE (nově součást Papaveraceae)

K2 prchavý, C2+2, A pův. 2+2, vnitřní kruh rozpolcen a prašné váčky přirostlé každý k jedné tyčince vnitřního kruhu, G(2) parakarpní, tobolka » nažka

Fumaria officinalis (zemědým lékařský)

CARYOPHYLLACEAE

K(5) nebo K5 C5 (čepel, nehet, popř. pakorunka) A 5+5 G (5-2) lyzikarpní, tobolka; květenství vidlan; listy vstřícné, obv. bez palistů

Moehringia trinervia (mateřka trojžilná), Arenaria serpyllifolia (písečnice douškolistá), Stellaria nemorum (ptačinec hajní), S. media (p. žabinec), S. holostea (p. velkokvětý), S. graminea (p. trávovitý), Cerastium arvense (rožec rolní), C. holosteoides (r. obecný), Myosoton aquaticum (křehkýš vodní), Spergula arvensis (kolenec rolní), Spergularia rubra (kuřinka červená), Scleranthus perennis (chmerek vytrvalý), S. annuus (ch. roční), Lychnis flos-cuculi (kohoutek luční), Silene latifolia subsp. alba (knotovka bílá), Steris viscaria (smolnička obecná), Silene nutans (silenka níčí), S. vulgaris (s. nadmutá), Dianthus carthusianorum (hvozdík kartouzek), D. deltoides (h. kropenatý)

CHENOPODIACEAE (nově součást Amaranthaceae)

P5-0, A5[až 1] G(2) anemogamní, květy v slož. květenstvích [laty klubiček], nažka s vytrvalým P (u Atriplex s krovkami - vytrvalé listence)

Chenopodium album (merlík bílý), Ch. bonus-henricus (merlík všedobr), Atriplex patula (lebeda rozkladitá), A. sagittata (l. lesklá)

POLYGONACEAE

P i A v různém počtu [u Rumex s.l. P3+3 A3+3, u ostatních P5-8 A5] G lyzikarpní, semeník svrchní, nažka v krovkách [zde vytrvalé vnitřní okvěti]

Rumex obtusifolius (šťovík tupolistý), R. crispus (š. kadeřavý), Rumex acetosa (šťovík kyselý), Rumex acetosella (šťovík menší), Persicaria lapathifolia (rdesno blešník), P. maculata (r. červivec), P. hydropiper (r. pepřík), Polygonum aviculare (r. ptačí), Fallopia convolvulus (opletka svačcovitá), F. dumetorum (o. křovištní)

FAGACEAE

Fagus sylvatica (buk lesní), Quercus robur (dub letní)

BETULACEAE

Betula pendula (bříza bradavičnatá), Alnus glutinosa (olše lepkavá), A. incana (o. šedivá)

CORYLACEAE (nově součást Betulaceae)

Carpinus betulus (habr obecný), Corylus avellana (líška obecná)

HYPERICACEAE

* K5 C5 A ∞ G(3), tobolka; vstřícné listy; celá rostlina se siličnými nádržkami

Hypericum maculatum (třezalka skvrnitá), H. perforatum (t. tečkovaná)

VIOLACEAE

K5 C5 A5 G(3) parakarpní, 1 korunní lístek ostruhatý, v ostruže nektáριοvé přívěšky dvou tyčinek, tobolka

Viola odorata (violka vonná), V. reichenbachiana (v. lesní), V. riviniana (v. Rivinova), V. canina (v. psí), V. arvensis (v. rolní)

CISTACEAE

K2+3 C5 A∞ G(5-3) parakarpní, tobolka, listy vstřícné

Helianthemum grandiflorum subsp. obscurum (devaterník velkokvětý tmavý)

BRASSICACEAE

K2+2 C4 A2+4 G(2) parakarpní, šešule, šešulka, struk

Sinapis arvensis (hořčice rolní), Cardaria draba (vesnovka obecná), Lepidium campestre (řeřicha ladní), L. ruderales (ř. rumní), Thlaspi arvense (penízek rolní), Capsella bursa-pastoris (kokoška pastušá tobolka), Neslia paniculata (řepinka latnatá), Lunaria rediviva (měsíčnice vytrvalá), Alyssum alyssoides (tařice kališní), Armoracia rusticana (křen selský), Cardamine pratensis (řeřišnice luční), C. amara (ř. hořká), Barbarea vulgaris (barborka obecná), Cardaminopsis arenosa (řeřišničník písečný), C. halleri (ř. Hallerův), Rorippa amphibia (rukev obojživelná), R. sylvestris (r. lesní), Erysimum cheiranthoides (trýzel malokvětý), Alliaria petiolata (česnáček lékařský), Sisymbrium loeselii (hulevník Loeselův), S. officinale (hulevník lékařský), Arabidopsis thaliana (huseníček rolní), Descurainia sophia (úhorník mnohodílný)

SALICACEAE

Populus alba (topol bílý, linda), P. nigra (t. černý), P. tremula (osika obecná), Salix fragilis (vrba křehká), S. triandra (v. trojmužná), S. alba (v. bílá), S. caprea (v. jáva), S. viminalis (v. košíkářská)

CUCURBITACEAE

Bryonia alba (posed bílý)

TILIACEAE

Tilia cordata (lípa srdčitá), T. platyphyllos (l. širolistá)

MALVACEAE

* K(5) nebo 5 C(5) A∞ G(5-∞), poltívý plod nebo tobolka; tyčinky srostlé v sloupek, často vyvinut i kalíšek [v květním vzorci značen k]

Malva neglecta (sléz přehlížený)

ULMACEAE

Ulmus glabra (jilm drsný)

CANNABACEAE

Humulus lupulus (chmel otáčivý)

URTICACEAE

Urtica dioica (kopřiva dvoudomá), U. urens (k. žahavka)

PRIMULACEAE

* K(5) C(5) A0+5 G(5) lyzikarpní, tobolka; častá heterostylie

Lysimachia nummularia (vrbina penížková), L. punctata (v. tečkovaná), L. vulgaris (v. obecná), Anagallis arvensis (drchnička rolní)

ERICACEAE

* K(4-5) nebo K4-5 C(4-5) baňkovitá A(4-5) G(4-5), tobolka nebo bobule; listy kožovité; vždyzelené polokeře nebo keřky

Calluna vulgaris (vřes obecný), Vaccinium vitis-idaea (brusinka), V. myrtillus (borůvka)

PYROLACEAE (nově součást Ericaceae)

Pyrola minor (hruštička menší)

EUPHORBIACEAE

Květy jednopohlavné, nahé nebo s nenápadným P; mléčnice; u rodu Euphorbia s.l. nahé květy skládají cyathia - speciální květenství napodobující květ složené z 5 vijanů tyčinek (každá je 1 samčí květ) a 1 samičího květu tvořeného stopkatým semeníkem srostlým ze 3 plodolistů

Mercurialis perennis (bažanka vytrvalá), Euphorbia dulcis (prýšec sladký), E. helioscopia (p. kolovratec), E. cyparissias (p. chvojka), E. peplus (p. okrouhlý)

CRASSULACEAE

Sukulenty; květní obaly v různém počtu, A dvojnásobek C, G apokarpní, někdy na bázi srostlé, souplodí měchýřků

Hylotelephium maximum (rozchodník velký), Sedum spurium (r. nepravý), S. sexangulare (r. šestiřadý), S. acre (r. ostrý), Jovibarba (Sempervivum) sobolifera (netřesk výběžkatý)

SAXIFRAGACEAE

* K5 C5 A5 nebo 5+5 G(2) obvykle polospodní, žlaznatý terč, stylodia, tobolka

Saxifraga granulata (lomikámen zrnatý), S. rosacea (l. trsnatý), Chrysosplenium alternifolium (mokřýš střídavolistý)

GROSSULARIACEAE

Grossularia uva-crispa (srstka angrešt)

ROSACEAE

Spiraeoideae: *K5 C5 A ∞ G \geq měchýřek

Spiraea salicifolia (tavolník vrboolistý), Aruncus vulgaris (udatna lesní), Filipendula ulmaria (tužebník jilmový)

Rosoideae: *K5 C5 A ∞ G ∞ často v češuli, obvykle souplodí nažek nebo peckoviček; často vyvinut kalíšek

Rubus idaeus (maliník), R. fruticosus agg. (ostružiník křovitý), Potentilla argentea (mochna stříbrná), P. canescens (m. šedavá), P. heptaphylla (m. sedmílistá), P. tabernaemontanii (m. jarní), P. erecta (m. nátržník), P. reptans (m. plazivá), P. anserina (m. husí), Fragaria vesca (jahodník obecný), F. moschata (j. truskavec), F. viridis (j. trávnicka), Geum urbanum (kuklík městský), Sanguisorba officinalis (krvavec toten), S. minor (k. menší), Alchemilla (kontryhel), Rosa canina (r. šípková), R. pendulina (r. alpská)

Prunoideae: *K5 C5 A ∞ G1 apokarpní, peckovice

Prunus padus (střemcha obecná), Prunus avium (třešeň ptačí), Prunus spinosa (trnka obecná)

Maloideae: * K5 C5 A ∞ G (5-1) spodní, malvice

Pyrus communis (hrušeň obecná), Sorbus aucuparia (jeřáb obecný), Crataegus laevigata (hloh obecný), C. monogyna (h. jednosemenný)

FABACEAE

K(5) C5 A nejčastěji (9)+1 dvoubatré nebo (10), G1, lusk; speciální koruna (pavéza, křídla, člunek), listy složené, často s nápadnými palisty, někdy úponky

Lupinus polyphyllus (vlčí bob mnoholistý), Genista germanica (kručinka německá), G. tinctoria (k. barvířská), Cytisus scoparius (janovec metlatý), Cytisus nigricans (čilimníkovec černající), Melilotus officinalis (komonice lékařská), Medicago lupulina (tolice dětelová), Trifolium dubium (jetel pochybný), T. campestre (j. ladní), T. hybridum (j. zvrhlý), T. repens (j. plazivý), T. montanum (j. horský), T. pratense (j. luční), T. medium (j. prostřední), Anthyllis vulneraria (úročník bolhoj), Lotus corniculatus (štírovník růžkatý), Robinia pseudacacia (trnovník akát), Astragalus glycyphyllos (kozinec sladkolistý), Securigera varia (čičorka pestrá), Vicia hirsuta (vikev chlupatá), V. tetrasperma (v. čtyřsemenná), V. sylvatica (v. lesní), V. cracca (v. ptačí), V. angustifolia (v. úzkolistá), V. sepium (v. plotní), Lathyrus sylvestris (hrachor lesní), L. pratensis (h. luční), L. vernus (h.jarní)

LYTHRACEAE

Lythrum salicaria (kyprej vrbice)

ONAGRACEAE

K4 C4 A4+4 G(4)spodní, dlouhá tobolka

Epilobium angustifolium (vrbovka úzkolistá), Epilobium hirsutum (vrbovka chlupatá), E. montanum (v. horská), E. ciliatum (v. žláznatá), Oenothera biennis (pupalka dvouletá)

HIPPOCASTANACEAE (nově součást Sapindaceae)

Aesculus hippocastanum (jírovec maďal)

ACERACEAE (nově součást Sapindaceae)

Acer pseudoplatanus (javor klen), A. platanoides (j. mléč)

ANACARDIACEAE

Rhus typhina (škumpa orobincová)

OXALIDACEAE

Oxalis acetosella (šťável kyselý)

LINACEAE

Linum catharticum (len počistivý)

GERANIACEAE

K5 C5 A5+5 G(5), zobanitý poltívý plod, listy obvykle dlanitě dělené

Geranium pratense (kakost luční), G. palustre (k. bahenní), G. pusillum (k. maličký), G. robertianum (k. smrdutý), Erodium cicutarium (pumpava rozpuková)

BALSAMINACEAE

Impatiens glandulifera (netýkavka žláznatá), I. noli-tangere (n. nedůtklivá), I. parviflora (n. malokvětá)

POLYGALACEAE

Polygala multicaulis (vítod ostrokřídlý)

CELASTRACEAE

Euonymus europaea (brslen evropský)

RHAMNACEAE

Frangula alnus (krušina olšová), Rhamnus cathartica (řešetlák počistivý)

CORNACEAE

Cornus sanguinea (svída krvavá)

ARALIACEAE

Hedera helix (břečťan popínavý)

APIACEAE

K5 zakrnělý C5 A5 G(2) spodní, žláznatý terč se styloidii, plod poltívá dvounažka; květy ve složených okolících (listeny - obal, obalíčky)

Carum carvi (kmín kořený), Pimpinella major (bedrník větší), P. saxifraga (b. obecný), Aegopodium podagraria (bršlice kozí noha), Aethusa cynapium (tetlucha kozí pysk), Selinum carvifolia (olešník kmínolistý), Angelica sylvestris (děhel lesní), Pastinaca sativa (pastinák setý), Heracleum sphondylium (bolševník obecný), H. mantegazzianum (b. velkolepý), Daucus carota (mrkev obecná), Torilis japonica (tořice japonská), Chaerophyllum temulum (krabilice mámivá), Ch. aromaticum (k. zápašná), Ch. hirsutum (k. chlupatá), Anthriscus sylvestris (kerblík lesní)

CAPRIFOLIACEAE (rody Sambucus a Viburnum nově v Adoxaceae)

Sambucus nigra (bez černý), S. racemosa (b. hroznatý), Viburnum opulus (kalina obecná), Symphoricarpos albus (pámelník pořiční), Lonicera xylosteum (zimolez pýřitý), L. nigra (z. černý)

ADOXACEAE

Adoxa moschatellina (pižmovka mošusová)

VALERIANACEAE

(obvykle) K(5) často přeměněný v límeček či chmýr C(5) A3 G(3)spodní, nažka

Valerianella locusta (kozlíček polníček), Valeriana excelsa (kozlík výběžkatý)

DIPSACACEAE

K(5-4) [C(5-4) A4] G(2) spodní, tyčinky silně vyčnívají z trubky, nažka; strboulovitá květenství připomínající úbory

Succisa pratensis (čertkus luční), Knautia arvensis (chrastavec rolní)

RUBIACEAE

Naši zástupci čtyřčetní K(4) [C(4) A4] G(2) spodní, dvounažky; listy ve zdánlivém přeslenu (listy + zveličelé palisty)

Galium rotundifolium (svízel okrouhlolistý), G. boreale (s. severní), G. uliginosum (s. močálový), G. palustre (s. slatinný), G. verum (s. syřišťový), G. album (s. bílý), G. sylvaticum (s. lesní), G. pumilum (s. nízký), G. aparine (s. přítula), Cruciata laevipes (svízelka chlupatá)

APOCYNACEAE

Vinca minor (barvínek menší)

ASCLEPIADACEAE (nově součást Apocynaceae)

Vincetoxicum hirundinaria (tolita lékařská)

OLEACEAE

Syringa vulgaris (šeřík obecný), Fraxinus excelsior (jasan ztepilý)

SOLANACEAE

* K(5) [C(5) A5] G(2) bobule nebo tobolka s vytrvalým kalichem

Solanum dulcamara (lilek potměchuť), S. nigrum (l. černý)

CONVOLVULACEAE

Convolvulus arvensis (svlačec rolní), Calystegia sepium (opletník plotní)

CUSCUTACEAE (nově součást Convolvulaceae)

Cuscuta europaea (kokotice evropská)

BORAGINACEAE

* K(5) [C(5) A5] G(2) se sekundárními přepážkami - plod 4 tvrdky, gynobazická čnělka; květy v dvojvijanech; tuhé trichomy ("drsnolisté")

Lithospermum arvense (kamejka rolní), Myosotis arvensis (pomněnka rolní), M. stricta (p. drobnokvětá), M. sylvatica (p. lesní), M. laxiflora (p. volnokvětá), M. nemorosa (p. hajní), Echium vulgare (hadinec obecný), Lycopsis arvensis (prlina rolní), Pulmonaria obscura (plicník tmavý), Symphytum officinale (kostival lékařský)

SCROPHULARIACEAE s. l. (● nově v Plantaginaceae, ●● nově v Orobanchaceae)

Květy většinou ↓, nejčastěji K(5) [C(5) dvoupyská A4 (vz. 5 nebo 2)] G(2), mnohosemenná tobolka

Verbascum thapsus (divizna malokvětá), V. densiflorum (d. velkokvětá), V. lychnitis (d. knotovkovitá), V. nigrum (d. černá), ● Linaria vulgaris (lnice květel), Scrophularia umbrosa (krtičník stinný), S. nodosa (k. hlíznatý), ● Veronica serpyllifolia (rozrazil douškolistý), V. arvensis (r. rolní), V. polita (r. lesklý), V. persica (r. perský), V. officinalis (r. lékařský), V. chamaedrys (r. rezevíték), V. beccabunga (r. potoční), ● Pseudolysimachion maritimum

(rozrazil dlouholistý), ●●Melampyrum nemorosum (černýš hajní), M. pratense (č. luční), ●●Euphrasia stricta (světlík tuhý), ●●Odontites rubra (zdravínek červený), ●●Rhinanthus minor (kokrhel menší)

PLANTAGINACEAE

* K(4) [C(4) A4] G(2), tobolek, anemogamie

Plantago major (jitrocel větší), P. media (j. prostřední), P. lanceolata (j. kopinatý)

LAMIACEAE

K(5) [C(5) A2+2] G(2), sekundární přepážky - plody 4 tvrdky, gynobazická čnělka; květy v lichopřeslenech; listy křížmostojné; čtyřhranná lodyha

Ajuga reptans (zběhovec plazivý), Scutellaria galericulata (šišák vroubkovaný), Glechoma hederacea (popenec břechťanovitý), Prunella vulgaris (černohlávek obecný), Galeopsis ladanum (konopice široolistá), G. pubescens (k. pýřitá), G. tetrahit (k. polní), G. bifida (k. dvouklaná), G. speciosa (k. zdobná), Lamium album (hluchavka bílá), L. maculatum (h. skvrnitá), L. purpureum (h. nachová), L. amplexicaule (h. objímavá), Galeobdolon montanum (pitulník horský), Ballota nigra (měrnice černá), Stachys palustris (č. bahenní), S. sylvatica (č. lesní), Betonica officinalis (bukvice lékařská), Clinopodium vulgare (klinopád obecný), Origanum vulgare (dobromysl obecná), Thymus pulegioides (mateřídouška vejčitá), Lycopus europaeus (karbinec evropský), Mentha arvensis (máta rolní), M. longifolia (m. dlouholistá)

CAMPANULACEAE

* K(5) C(5) A5 G(3) spodní, tobolek; prašníky v mládí spojené v trubičku

Campanula rapunculoides (zvonek řepkovitý), C. trachelium (z. kopřivolistý), C. patula (z. rozkladitý), C. persicifolia (z. broskvolistý), C. rotundifolia (z. okrouhloolistý), Phyteuma spicatum (zvonečník klasnatý)

ASTERACEAE

K5 nebo 0(chmýr) [C(5) A(5)] G(2) spodní, prašníky spojeny v trubičku; květenství úbor, jazykovité a trubkovité květy; nažka často s chmýrem

Cichorioideae: úbory jen z jazykovitých květů; mléčnice

Cichorium intybus (čekanka obecná), Lapsana communis (kapustka obecná), Crepis paludosa (škarda bažinná), C. biennis (š. dvouletá), Hieracium pilosella (jestřábník chlupáček), H. murorum (j. zední), H. lachenalii (j. Lachenalův), H. x laevigatum (j. hladký - lachenalii x umbellatum), H. umbellatum (j. okoličnatý), H. sabaudum (j. savojský), Taraxacum sect. Ruderalia (pampeliška lékařská), Lactuca serriola (locika kompasová), Mycelis muralis (mléčka zední), Prenanthes purpurea (věsenka nachová), Sonchus arvensis (mléč rolní), S. oleraceus (m. zelinný), Hypochoeris radicata (prasetník kořenatý), Leontodon hispidus (máchelka srstnatá), L. autumnalis (m. podzimní), Tragopogon orientalis (kozí brada východní), T. pratensis (k. b. luční), Scorzonera humilis (hadí mord nízký)

Asteroideae: úbory z trubkovitých i jazykovitých květů (terč a paprsek) nebo jen z trubkovitých květů; bez mléčnic

Solidago virgaurea (zlatobýl obecný), S. canadensis (z. kanadský), S. gigantea (z. obrovský), Bellis perennis (sedmikráska chudobka), Conyza canadensis (turanka kanadská), Antennaria dioica (kociánek dvoudomý), Gnaphalium sylvaticum (protěž lesní), Gnaphalium uliginosum (protěž bahenní), Bidens tripartita (dvouzubec trojdílný), B. cernua (d. níci), B. frondosa (dvouzubec černoplodý), Galinsoga parviflora (pětour malolobný), G. ciliata (p.

srstnatý), Anthemis tinctoria (rmen barvířský), Achillea ptarmica (řebříček bertrám), A. millefolium (ř. obecný), Tripleurospermum inodorum (heřmánkovec nevonný), Matricaria recutita (heřmánek pravý), M. discoidea (h. terčovitý), Leucanthemum (Chrysanthemum) ircutianum (kopretina irkutská), Tanacetum vulgare (vratič obecný), Artemisia vulgaris (pelyněk černobýl), Tusillago farfara (podběl obecný), Petasites hybridus (devěsíl lékařský), Senecio ovatus (starček vejčitý, Fuchsův), S. germanicus (s. hajní), S. jacobaea (s. přímětník), S. vulgaris (s. obecný), S. viscosus (s. lepivý), S. sylvaticus (s. lesní), Arctium lappa (lopuch větší), A. tomentosum (l. plstnatý), Carduus nutans (bodlák níci), C. crispus (p. kadeřavý), Cirsium vulgare (pcháč obecný), C. palustre (p. bahenní), C. oleraceum (p. zelinný), C. arvense (p. oset), Centaurea cyanus (chrpa modrá), C. scabiosa (ch. čekánek), C. jacea (ch. luční), Carlina acaulis (pupava bezlodyžná), C. vulgaris (p. obecná)

Liliopsida

ALISMATACEAE

Alisma plantago-aquatica (žabník jitrocelový)

LILIACEAE s. latissimo (● nově v Amarylidaceae, ●● nově v Asparagaceae)

* P3+3 A3+3 G(3), tobolka nebo bobule

● Allium oleraceum (česnek zelinný), Lilium martagon (lilie zlatohlávek), ●● Maianthemum bifolium (pstroček dvoulistý), ●● Polygonatum multiflorum (kokořík mnohokvětý), ●● Convallaria majalis (konvalinka vonná)

IRIDACEAE

P3+3 A3+0 G(3)spodní, korunovitě zbarvená bliznová ramena, tobolka

Iris pseudacorus (kosatec žlutý)

ORCHIDACEAE

P3+3 A1 G(3)spodní, speciální stavba květů (pysk, resupinace, gynostemium), pyl v brylkách, tobolka s nepatrnými semeny

Epipactis helleborine (kruštík širolistý), Dactylorhiza majalis (prstnatec májový)

JUNCACEAE

* P3+3 A3+3 G(3), anemogamie, okvěti šupinovitě, tobolka

Juncus conglomeratus (sítina klubkatá), J. effusus (s. rozkladitá), J. bufonius (s. žabí), J. tenuis (s. tenká), J. filiformis (s. nitkovitá), J. articulatus (s. článkovaná), Luzula campestris (bika ladní), L. multiflora (b. mnohokvětá), L. luzuloides (b. bělavá, hajní), L. pilosa (b. chlupatá)

CYPERACEAE

* P3+0, častěji přeměněno v štětiny nebo chlupy A3+0 G(3) vz. G(2), nažka; trojhranná lodyha, trojřadé listy; Carex - jednopohlavné květy, P0, v paždí listů nažka obalená listencem - mošnička; květy v kláscích buď oboupohlavných - stejnoklasé ostřice, nebo různopohlavných - různoklasé ostřice

Eleocharis palustris (bahnička bahenní), Scirpus sylvaticus (skřipina lesní), Carex muricata agg. (ostřice měkkoostenná), C. vulpina (o. liščí), C. brizoides (o. třeslicovitá), C. echinata (o. ježatá), C. remota (o. oddálená), C. ovalis (leporina) (o. zaječí), C. nigra (o. černá), C. gracilis (o. štíhlá), C. buekii (o. Buekova), C. elata (o. vyvýšená), C. pallescens (o. bledavá), C. pilulifera (o. kulkonosná), C. digitata (o. prstnatá), C. panicea (o. prosová), C. sylvatica (o. lesní), C. vesicaria (o. měchýřkatá), C. rostrata (o. zobánkatá), C. acutiformis (o. ostrá), C. hirta (o. srstnatá)

POACEAE

Květy v kláscích skládajících laty nebo klasy; speciální stavba květu: plevy, plucha, pluška, plenky, A3, G(2), obilka; stéblo s kolénky oblé, listy dvouřadé - čepel, pochva, jazýček, ouška

Brachypodium pinnatum (válečka prapořitá), Festuca gigantea (kostřava obrovská), F. pratensis (k. luční), F. rubra (k. červená), F. ovina (k. ovčí), F. rupicola (k. žlábkovitá), Poa annua (lipnice roční), P. compressa (l. smáčkнутá), P. nemoralis (l. hajní), P. palustris (l. bahenní), P. trivialis (l. obecná), P. pratensis (l. luční), Glyceria maxima (zblochan vodní), G. declinata (z. zoubkatý), G. fluitans (z. vzplývavý), Briza media (třeslice prostřední), Dactylis glomerata (srha říznačka), Cynosurus cristatus (pohánka hřebenitá), Melica nutans (strdivka níčí), Lolium perenne (jílek vytrvalý), Hordeum murinum (ječmen myší), Agropyron caninum (pýrovník psí), Elytrigia repens (pýr plazivý), Bromus erectus (sveřep vzpřímený), B. inermis (s. bezbranný), B. sterilis (s. jalový), B. tectorum (s. střešní), B. hordeaceus (s. měkký), Avenula pubescens (ovsír pýřitý), Arrhenatherum elatius (ovsík vyvýšený), Deschampsia caespitosa (metlice trsnatá), Avenella flexuosa (m. křivolaká), Trisetum flavescens (trojštět žlutavý), Koeleria pyramidata (smělek jehlancovitý), Holcus lanatus (medyněk vlnatý), H. mollis (m. měkký), Anthoxanthum odoratum (tomka vonná), Phalaris arundinacea (chrastice rákosovitá), Milium effusum (pšeničko rozkladité), Calamagrostis canescens (třtina šedavá), C. arundinacea (t. rákosovitá), C. epigeios (t. křovištní), Agrostis capillaris (tenuis) (psineček tenký), A. stolonifera (p. výběžkatý), Apera spica-venti (chundelka metlice), Alopecurus pratensis (psárka luční), A. aequalis (p. plavá), Phleum pratense (bojínek luční), Molinia caerulea (bezkolenc modrý), Nardus stricta (smilka tuhá), Phragmites australis (rákos obecný), Sieglingia decumbens (trojzubec poléhavý)

TYPHACEAE

Typha latifolia (orobinec široolistý)

LEMNACEAE

Lemna minor (okřehek menší)

Sestavili L. Hrouda (PřF UK) a T. Kučera (AV ČR Třeboň), 1995-2002.

Aktualizace M. Kačmar, 2012.

Poznámka: pojetí taxonomických kategorií odpovídá Klíči ke květeně České republiky (Kubát a kol. 2002), u názvů čeledí je formou poznámek uvedeno také zařazení podle nového systému (Angiosperm Phylogeny Group).

Poznámky: